

Туга за карнавалом

Вачаган Норазян
у галереї "Триптих"

Орися СОРОКА
"Хрещатик"

У галереї "Триптих" відкрилася виставка харків'янина Вачагана Норазяна, що продовжує торішній цикл художника "Гра з фігурою". У новій живописній серії автор розіграв не тільки впізнавані карнавальні сюжети, а й традиції великих попередників — від художників епохи Відродження до класиків кіно XX століття.

Хто такий Вачаган Норазян, кияни дізналися лише два роки тому. Хоча художникові давно перевалило за сорок і картини його встигли побувати в різних містах — від Москви до Лос-Анджелеса, українську столицю аж до травня 2005-го він обходив стороною. Зате тепер старанно надолужує згаяне: услід за циклом "Безглузда подорож" (саме він зумовив фурор у киян позаторік) спершу в "Арт-блюзі", а нині в "Триптиху" виставив аж 20 робіт з нової серії "Гра з фігурою".

Шоправда, хоча Вачагана Норазяна знали всі, говорити про нього почали ще суперчливіші речі, ніж раніше. То він романтик, то дитина пізнього Ренесан-

су, що запізнилася як мінімум століття на чотири, а то й взагалі який-небудь неосюрреаліст з покоління художників, що мають з'явитися на світ не раніше, ніж роки через двадцять. Поки розумні люди сперечаються, так уже не малюють чи ще не малюють, Вачаган Норазян малює просто — шукає ідеальний спосіб розставити персонажів на полотні і довести самому собі, що цей пейзаж оптимально пасує до цього сюжету. Одне слово, грає з фігурою.

Назву виставки можна розуміти буквально: персонажі більшості картин нового циклу грають хто на більярді, хто в піжмурки, хто в будівництво іграшкової Вавилонської вежі. Дехто, здається, приміряється до того, щоб зіграти в кориду. До відверто карнавальних сюжетів варто додати ще костюми, запозичені у Франциско Гойї або Ієроніма Босха — різнобарвне лахміття, блазеньські ковпаки, дамські криноліни, які теж примудряються мати вигляд лахміття. На очах у ключових персонажів — пов'язки (у нові роботи вони перекочували з "Безглуздою подорожжю": там майже в кожній картині когось із зав'язаними очима строкатий натовп ніс на руках — не то в пориві захоплення, не то на вогнище). Так справді вміли грати, коли гуманне Відродження вже закінчилося,

Представивши виставку "Гра з фігурою", Вачаган Норазян дав можливість київським глядачам погратися з нею самим

а розумна Просвіта ще не почалася — з надрином, зате без залишку, неначе вся енергія, яку зріліше покоління віддавали молитві, тепер перейшла до балаганних кривлянь і танців.

Карнавал, яким ми знаємо його завдяки тим самим Гойї або Босху — річ серйозна. Але у Вачагана Норазяна все це має не такий трагічний вигляд. Либонь, тому, що автор і сам грає — розігрує на полотні тіньові відбли-

ски Рембрандта, колірну натхненність Вермеєра і навіть ландшафти, які після "Ночей Кабірїї" Федеріко Фелліні настійливо асоціюються з обличчям Джульєтти Мазіні. Взагалі ландшафт для фірмового стилю Вачагана Норазяна так само обов'язкова складова, як карнавал: його горбані, виродки й красуні із зав'язаними очима забавляються під сліпучо блакитним небом на неосяжній землі, де, крім ганчір'яної Вави-

лонської вежі, ще не було, здається, жодної споруди.

Ефект уже баченого перемикає глядацьку напругу в інший регістр. Замість невизначеної тривоги, спричиненої тим, що зображене, залишається цікавість, спровокована неймовірним коктейлем із Босха, Вермеєра і Гойї. І туга по справжньому карнавалу, який нам, як з'ясувалося, вже точно не загрозить ●

Породити дракона

"Беовульф" виявився зовсім не тим фільмом, на який чекали

Павло КОРНІЄНКО
спеціально для "Хрещатика"

Минулими вихідними на українські екрани вийшов комп'ютерний екшн за мотивами давньоанглійського епосу "Беовульф" (про сюжет картини "Хрещатик" детально писав 21 листопада). Які страхи здатні породити комп'ютерний супермен і комп'ютерне чудовисько, перші глядачі картини вже здогадалися.

Від нового "Беовульфа" можна було чекати чого завгодно. Річ не в технологіях. 3D-анімація (фільм виходить одночасно в двох версіях, звичайній і тривимірній) і модний метод motion capture, що дає змогу зробити мальоване чудовисько з живого актора, зберігши його міміку й жести, — вже не оглушливі ноу-хау: режисер Роберт Земекіс створив у такій самій техніці свій попередній фільм "Поларний експрес". А ось імена сценаристів змушували вдихнути глибше: якщо за справу взялися британський фантаст Ніл Гейман і співавтор "Кримінального читива" Роджер Ейвері, від середньовічної саги, швидше за все, повинні були залишитися роги й копита.

Збереглися, тим часом, речі куди важливіші. Хоча спочатку

Мати чудовиська Гренделя, що загинув, складається із хвоста і Анжеліни Джолі

все і справді нагадує якогось "Шрека".

Чудовисько Грендель, що вдирається на гулянку в замок короля Хротгара, не так кровожерливе, як нещасне: в монстра чутливі вуха, а п'яні сусіди по долині розгаласувалися до того, що залишилося їм тільки ноги повідиривати. Бідолашний Грендель, тебе зрозуміє мешканець будь-якої багатоповірки. І не засудить.

Зате Беовульф (Рей Вінстоун), що приплив рятувати країну від

напасти, — неймовірний хвалько і самозакоханий дурень. Проте з монстром розбирається швидко й жорстоко, голими руками. В Беовульфа є міфологічно виправдана звичка перед боєм повністю роздягатися (звірине, знаєте, походження). Але у стрічці він такий нарцис, що влаштує стриптиз неначе навмисне для демонстрування супротивникові своєї чоловічої переваги: від глядачів героїчний пах делікатно прикривають соратники, але вони ж і зауважу-

ють, що у Гренделя-бо між ногами порожньо. Гренделя шкода.

Далі — більше. Якщо в королі Хротгарі легко впізнається величава постать Ентоні Хопкінса, а в його царедворцеві — фірмове лукавство Джона Малковича, то невтішна мати побороного Гренделя довго інтригує публіку самим хвостом. Бравий Беовульф іде її вбивати і з'ясовує, що до хвоста додається натуральна Анджеліна Джолі: встояти неможливо.

Вам не здається, що цей комп'ютерний мультік зовсім не для молодшого і навіть не для середнього шкільного віку?

Коли Беовульф повертається, його немов підмінили: все, жарти скінчилися, почався справжній епос, вічна історія спокуси, гріха й розплати.

Звісно, в ній є все потрібне для сучасного комп'ютерного фентезі: неймовірні виродки, розмашисті батальні сцени, білява королева і золотий дракон. Земекіс знає, як догодити публіці та зібрати касу, він професіонал високої проби і працює напевно.

Але є в його "Беовульфі" і те, від чого звичайні фентезі тікають, як вампір від часнику: прихована між суперфектними розкадровуваннями розповідь про чоловічі страхи і жіноче терпіння, притча не стільки про те, як убити дракона, скільки про те, як його породити. Про дітей, котрі спокутують гріхи батьків. Про жінок, що вмюють чекати, і чоловіків, що не вмюють обирати. Це цілком доросле, сумне і мудре кіно: воно не жартує нижче пояса, як може видатися спочатку, воно туди з розмаху б'є.

Чудовиська такі жалюгідні, а дракони прекрасні не тому, що на комп'ютері можна намалювати ніні геть усе. А тому, що це дракони нашої хіті й чудовиська нашої пристрасті. Ні-ні, вони — не сон розуму. Лише породження нашої наготи ●